

MUUSIKA JA KULTUUR 20. JA 21. SAJANDIL

KOOLIASTE	IV kooliaste
TUNNI PIKKUS	90 minutit
AINE	Ajalugu
TEEMA VÕI KURSUS	Lähiajalugu III – eluolu ja kultuur
AINELÕIMING	Muusikaõpetus
ÕPITULEMUSED	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none">• analüüsib kultuuri arengu põhijooni ja seostab neid 20. sajandil ühiskonnas toimunud muutustega• mõistab, mis on popkultuur ja kuidas see tekib• teab, millised kultuurid on mõjutanud eri muusikastiile 20. ja 21. sajandil• mõistab mitmekultuurilisuse kontseptsiooni
KESTLIKU ARENGU EESMÄRGID	17. eesmärk – üleilmne koostöö
MAAILMAKODANIKU PÄDEVUSED	<ul style="list-style-type: none">• mõistab, et kultuuriline identiteet kujuneb keskkonna mõjul ning põhineb keelel, jagatud väärtustel ja ühistel arusaamadatel ning traditsioonidel• mõistab, et inimeste erinevused on võimalus neilt õppida• väärtustab erinevaid kultuure, soovib nende kohta rohkem teada saada
MEETODID	<ul style="list-style-type: none">• arutelu• kuulamine• rühmatöö/paaristöö• iseseisev uurimine• ettekannete tegemine
ÕPPEVAHENDID	<ul style="list-style-type: none">• projektor• helitehnika• slaidiesitlus• töölehed õpilastele• klebarid

TUNNI PÕHISÕNUM JA SEOS KULTUURIRIKKUSEGA

Muusika peegeldab kultuuride mitmekesisust ja on tihti eri kultuuride, ajastute ja tehnoloogiate kokkupuute tulemus. Popkultuur näitab, kuidas eri mõjud ja traditsioonid võivad viia millegi uue ja universaalseni, mis ühendab inimesi üle maailma sõltumata nende taustast.

SISSEJUHATUS (10–15 MINUTIT)

Õpetaja tutvustab tunni teemat ja eesmärgi. Tunni teema on muusika kui näide kultuuride mõjust üksteisele ning muusika levik ja tehnoloogia areng 20. sajandil. Tunni eesmärk on mõista popkultuuri olemust kui platvormi, mis sageli sünteesib omavahel eri kultuure ja ajastuid. Kogu klass kuulab ühiselt 4 laulu refrääne. Soovi korral võib lugusid ka pikemalt kuulata.

- [Dionne Warwick „Walk On By” \(1964\)](#) – kuulake 00.00–01.45
- [Doja Cat „Paint The Town Red \(clean version\)”](#) – 00.00–01.30
- [Kalmer Tennosaar „Vana klaver”](#) – 00.00–00.45
- [„Sounds like Saku” \(reklaamimuusika\)](#) – 00.00–00.45

Mõlema faili kuulamise ajal kirjutab õpilane eraldi klebaritele 3 märksõna, mis talle neid laule kuulates pähe tulevad. Pärast palade kuulamist toovad õpilased oma klebarid tahvlile / paberist plakatile. Klebarite asetamise ajal tuleks sarnased märksõnad üksteise lähedale paigutada. Õpetaja (või vabatahtlik õpilane) teeb õpilaste märksõnadest kiire kokkuvõtte.

Kui on soov vähem paberit kasutada, võib ülesannet teha ka digitaalsetid sõnapilvi luues. Selleks sobivad näiteks keskkonnad [menti.com](#) või [answergarden.ch](#).

LÜHIETTEKANNE AJALOOST (5–10 MINUTIT)

Ajaloolise tausta tutvustamine. Õpetaja teeb lühikese ettekande teemal 1960ndad Ameerika muusikatööstuses (vt [slaidid](#)).

KULTUURILISE JÄÄMÄE TUTVUSTAMINE (30 MINUTIT)

Õpetaja tutvustab kultuurilise jäämäe mudeli töölehte (lisa 1).

Soovituslik tutvustus: üks kõige tuntumaid kultuurimudeleid on jäämägi. See keskendub peamiselt elementidele, millest kultuur koosneb, ja asjaolule, et mõned nendest elementidest on nähtavad, samas kui teisi on raske leida.

Kultuurilise jäämäe mudelit on võimalik rakendada ka muusikapala kohta, sest siin on samamoodi elemente, mida näeme ja kuuleme kohe – kes laulu esitab, mis stiili võiks lugu sobitada, millest laulusõnad räägivad jne. Samas, laulu kuulates ei tea me kohe, mis mõjutas autorit seda lugu looma, kust ta sai inspiratsiooni, kuidas mõjutas looja rahvuslik ja kultuuriline identiteet tema loomingut – see osa moodustabki ka muusikapala puhul jäämäe veealuse osa. Läänemaailma muusikast on siinkohal hea näide Rihanna, kes on pärit Barbadosse saarelt ja rõhutab seda ka oma loomingus. Eestis saab näiteks tuua Mari Kalkuni. Iga laul on osa kultuurist teravikuna ja esindab tihti ka mingit kultuuri alaliiki, mida me ei pruugi tunda. Kultuurilise jäämäe kohta saab juurde lugeda juhendist [T-Kit käsiraamat: Kultuuridevaheline õppimine](#) (lk 20).

Õpilased kaardistavad kultuurilise jäämäe töölehe abil, kes olid esimese laulu kokku pannud inimesed – mis rahvusest ja mis kultuurilise taustaga nad olid. Seejärel kaardistavad õpilased, kes on loo 21. sajandi versiooni esitanud inimesed, milline on nende taust. Info otsimiseks võib kasutada interneti abi.

Kui mõlemad jäämäed on kaardistatud, siis võrdlevad õpilased oma leide klassikaaslaste leidudega neljaliikmelistes gruppides.

ARUTELU (10 MINUTIT)

Ühine arutelu. Arutelu suunavad küsimused.

- Mis järeldusi saame teha popkultuuri kohta muusika põhjal?
- Mis järeldusi saab teha eri kultuuride mõjust muusikutele?
- Kuidas on muusika muutunud ühiskondade ja rahvaste suhtumist üksteisesse?
- Millist rolli mängib muusika diskrimineerimise ja stereotüüpide murdmisel?
- Kas eri rahvuste muusikastiilide segunemine rikastab või hägustab traditsioone?

JÄRELTEGEVUS (10 MINUTIT)

Jaga õpilased rühmadeks. Iga rühm peab otsima tunnis käsitletule sarnaseid näiteid ja neid järgmises tunnis ettekandena klassile tutvustama.

SEOTUD MATERJALID / VÕIMALIKUD JÄTKUTEGEVUSED

- Rändeteemaline tunnikava „[Muusika ja ränne](#)“ ja sellega haakuv põhjalik taustatekst „[Ränne ja muusika](#)“
- [Florian Wahl „Mu vend on lesbi](#)“ – laul, mille lõi tehisintellekt Eesti 60ndate muusika baasil, hea võimalus muusika tuleviku üle arutlemiseks
- Otsida Eesti heliloojate ja muusikute loomingust tänapäevast muusikat, mis on inspiratsiooni ammutanud meie juurtest
- Otsida näiteid sellest, kuidas Eestis elanud vähemusrahvused on meie muusikat mõjutanud

Laulja:
Loo autor:
Salvestamise asukoht:
Stuudio:

Laulja perekondlik taust:
Laulja sünnikoht:
Laulja muusikaõpingud:

